Prædiken til 4. søndag efter påske 2022
Af Mette Høyer Dansøn

Salmer: 338 Var Gud ej med os denne stund, 249 Hvad er det at møde den opstandne mester, 514 Guds Søn har gjort mig fri,

—

68 Se, hvilket menneske, 58 Jesus! Frelser og Befrier, 29 Spænd over os dit himmelsejl

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:
Jesus sagde da til dem: »Når I får ophøjet Menneskesønnen, da skal I forstå, at jeg er den, jeg er, og at jeg intet gør af mig selv; men som Faderen har lært mig, sådan taler jeg. Og han, som har sendt mig, er med mig; han har ikke ladt mig alene, for jeg gør altid det, der er godt i hans øjne.« Da han talte sådan, kom mange til tro på ham. Jesus sagde nu til de jøder, som var kommet til tro på ham: »Hvis I bliver i mit ord, er I sandelig mine disciple, og I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer frie.« De svarede ham: »Vi er Abrahams efterkommere og har aldrig trællet for nogen. Hvordan kan du så sige: I skal blive frie?« Jesus svarede dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: Enhver, som gør synden, er syndens træl. Men trællen bliver ikke i huset for evigt, Sønnen bliver der for evigt. Hvis altså Sønnen får gjort jer frie, skal I være virkelig frie.«
Johannesevangeliet 8,28-36

Frihed – Det er hvad vi stræber efter, er det ikke? Frihed fra alle forpligtelser, økonomisk frihed, frihed til at vælge hvordan man vil leve – og ja frihed til at vælge hvordan og måske endda hvornår man vil dø.

4. maj satte mange danskere lys i vinduet for at mindes friheden; mange gjorde det kl. 20.34 – som var tidspunktet for frihedsbudskabet tilbage i 1945. Budskabet lød:

”I dette Øjeblik meddeles det, at Montgomery har oplyst, at de tyske Tropper i Holland, Nordvesttyskland og i Danmark har overgivet sig. Her er London. Vi gentager: Montgomery har i dette Øjeblik meddelt, at de tyske Tropper i Holland, Nordvesttyskland og Danmark har overgivet sig”.

Frihed fra krig – det fik det meste af landet i 1945 – og den frihed føler vi lige nu er truet. Vi vil gerne høre en tilsvarende nyhed om at Ukraine bliver frit – og at der ikke længere er krig i Europa. Vi venter, vi håber, vi længes…. Og nogen tænder lys og sætter dem i vinduerne i sympati med folket i Ukraine.

Men frihed fra krig, er ikke den eneste form for frihed, der er.

Jeg har i Nepal mødt en mand, der var hjemme hos sin familie, fordi han var syg. Når han ikke var syg, så arbejdede han i et frysehus i Dubai og sov i et lille rum med mange andre mænd. – Det gjorde han fordi han skulle tjene penge til sine gamle forældre, til sin kone og til sit barn, som han havde valgt at sætte i en privatskole i håb om at barnet kunne få en bedre fremtid.

Han var væk flere år ad gangen… og var kun ganske lidt hjemme. Han levede et slavelignende liv, uden megen sol, uden meget frihed.

Men han havde valgt det, for at friheden skulle kunne gives til familien… Han ofrede bogstaveligt forstand sit gode liv for sin familie. – Og det gjorde et stort indtryk på mig.

Her var der en mand, der havde ofret sin frihed for familien. Han levede ikke for sig selv, men for dem, han var bundet til gennem familie og ægteskab. Han gjorde hvad der skulle til, for det fælles bedste, også selv

om det gav ham et elendigt liv. – Et liv uden tanke for sig selv. Et liv uden frihed. – Men – Han havde valgt sin kone i kærlighed og frihed! Hans ægteskab var ikke arrangeret! Som nogle af de få i den landsby, så havde de bundet sig til hinanden i kærlighed. Den frihed nød han. Friheden til at elske den kvinde han selv havde valgt – om så han var væk fra hende 3 år ad gangen… Han havde frivilligt og i frihed bundet sig og opgivet sin personlige frihed for sin kone, sine forældre og sit barn.

Frihed er et centralt begreb i kristendommen.

”Hvis sønnen altså har gjort jer frie, skal I være Virkelig frie” siger Jesus i dagens evangelium.

Hvad vil det sige at være virkelig fri?

Grundtvig skriver i et længere digt blandt andet følgende

Ja, kæden af kærminder

man sagtens prise tør:

jo stærkere den binder,

des friere den gør,

jo længer den mon vare,

des mindre står den fare,

des gyldnere den bli'r.

At binde sig i frihed kan sammenlignes med at blive gift. Man vil gerne binde sig og vælger at gøre det af kærlighed.

Man opgiver frihed, når man binder sig – men frihed kan også være en ulidelig lethed, der mangler tyngde.

Binding – eller nødvendighed – og frihed er ellers sproglige modsætninger: Når jeg er nødt til noget, er jeg ikke fri, men bundet. Omvendt skulle friheden overvinde bundetheden. Men Grundtvigs pointe med digtet er, at kærlighed er frivilligt at lade sig binde og føle bundetheden som en lykke.

Vi har friheden til at binde os til Kristus, og føle den bundethed som en lykke.

Luther skrev et skrift "Om den kristne Frihed" i 1520, som var skrevet som reaktion og uddybelse af de skrifter, som pave Leo ville have Luther til at tilbagekalde.

Luther vil i "Om den kristne Frihed" vise, at et kristent menneske på én gang er frit og bundet. Man er på én gang underlagt Guds lov og sat fri ved evangeliet om Guds nåde:

- En kristen er en fri herre over alle ting og ikke underordnet nogen.

- En kristen er en tjenende træl i alle ting og underordnet enhver.

Modsætninger! Som i frihed og bundethed.

Vi får frihed i kristen forstand, når vi binder os til Kristus.

Friheden får vi ved at Kristus overtager menneskets synd, og mennesket overtager Kristi retfærdighed.

Evangeliet sætter altså mennesket frit. Luther understreger dog, at det er dog ikke en frisættelse til at lade stå til, men til at tjene næsten i kærlighed. For når man tror på Kristus, vil lysten til at gøre gode gerninger følge af sig selv:

"Gode, fromme gerninger gør aldrig nogen god og from, men et godt, fromt menneske gør gode, fromme gerninger."

Kristen tro handler om at følge Kristus, som sætter mig fri fra synd og død, til at leve livet, som det var ment at skulle leves i afhængighed af Gud, i samtale med min nabo og næste og i omsorg for skaberværket. Leve i kærlighed!

- Vi er frie for at være vores egen lykkes smed.
- Vi er frie fra at være Herre i eget hus.

For vi har bundet os til Kristus.

Jeg har frihed til at binde mig til Kristus.

Jeg har frihed til at gøre godt for andre, fordi jeg ikke skal spekulere på at gøre mig fri fra synd, den frihed har jeg fået skænket.

Jeg finder min frihed i min bundethed til Kristus.

At være bundet til Kristus, det er den frihed jeg stræber efter.

”Jo stærkere den binder,

des friere den gør.”

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud,

Fader, Søn og Helligånd,

du, som var, er og bliver én sand treenig Gud,

højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed

Amen

(kirkebøn)

Gud, vor skaber, vi takker dig for den kærlighed og menneskelighed, du har vist os i din søn, Jesus Kristus.

Vi beder for alle, der lider i denne verden, for alle, der ikke kan mærke din kærlighed på grund af menneskers ondskab og fejltrin.

Vi beder for alle, der lider under krigens rædsler, for alle hjemløse og flygtninge, for alle uden arbejde og uden håb, for alle der er forfulgte og undertrykte for deres tros og politiske meningers skyld.

Vi beder for alle syge, for alle ensomme, der netop nu er glemt af deres nærmeste, i fængsler, på hospitaler og gadehjørner.

Hjælp dem, der er bange: for mørket, for andres meninger, for dagen i morgen og for døden.

Hjælp dem, der skal styre og lede os, at de ikke misbruger deres magt.

Vær nær hos vor dronning og hendes familie.

Vi beder for alle, ikke alene for dem, vi holder af, men også for dem, vi ikke kan lide, dem som er os imod.

Gud, vor skaber, giv os øje og øre for menneskers nød for din søns, Jesus Kristi, vor Herres skyld.

Bevar os i håbet om syndernes forladelse, kødets opstandelse og et evigt liv.

Amen.